

OPISKELIJAN ERITYINEN TUKEA EURAN LUKIOSSA

Erityinen tuki:

Erityinen tuki sisältää Euran lukion opiskelijalle tarjotut tukitoimia lukihäiriön, aisti-, liikunta- ja muiden vammojen ja oppimisvaikeuksien, maahanmuuton sekä vaikeiden elämäntilanteiden ja mielenterveysongelmien aiheuttamia oppimisen ongelmia vastaan.

Tavoite:

Oppimisen ongelmista ja erityisen tuen tarpeesta huolimatta opiskelijalla on tasavertaiset opiskelumahdollisuudet, ja hän pystyy suoriutumaan lukio-opinnoista Euran lukiossa omien tavoitteidensa ja edellytystensä mukaisesti.

Toimenpiteet:

1. vuosikurssi

- Ennen kesää peruskoulun ja lukion opiskelijahuoltoryhmät (tapauskohtaisesti muotoiltava, esim. rehtori, opinto-ohjaaja, "tukiopettaja", ryhmänohjaaja, terveydenhoitaja, koulupsykologi sekä mahdollisesti aineenopettaja) käyvät yhteispalaverissaan läpi syksyllä lukion aloittavien opiskelijoiden erityisen tuen tarpeet sekä peruskoulussa heidän käytössään olleet tukitoimet. Erityisesti keskitytään lukio-opintojen sujuvaan alkamiseen eikä niinkään ylioppilastutkintoon (ongelmien tunnistus, ohjaus koulun ulkopuolisiin tukitoimiin).
- "Tukiopettaja" haastattelee ensimmäisten viikkojen jälkeen erityistä tukea tarvitsevat 1. vuosikurssin opiskelijat ja antaa tarvittaessa yleisiä neuvoja lukio-opiskelua varten. Opiskelijaa rohkaistaan erityisesti kertomaan tärkeiksi huomaamia tukitoimia ja ongelmia.
- 1. jakson opettajainkokouksessa "tukiopettaja" esittelee tärkeäksi katsomiaan erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita ja haastatteluissa esiinnoitettuja erityisen tuen tarpeita. Lisäksi keskustellaan siitä, millaisia tukitoimia opiskelijalle voidaan tarjota.
- Selvitetään asiantuntijavierailun mahdollisuus sekä henkilökunnan tarve asiantuntijavierailuun.
- Opinto-ohjaaja esittelee oppitunneillaan erilaisia opiskelutekniikoita, ja aineenopettajat kertovat oppitunneillaan oman oppiaineensa opiskelua tukevista opiskelumenetelmistä. "Tukiopettaja" pitää lukihäiriöstä kärsiville esittelytuokion opiskelua helpottavista välineistä ja menetelmistä.
- Ryhmänohjaajan / "tukiopettajan" haastattelussa varmistetaan, että opiskelijalla on tieto käytettävissään olevista terveys- ja sosiaalipalveluista ja hänet ohjataan tarvittaessa hakeutumaan näihin palveluihin (Lukiolaki 29 a §).

Erityistä:

Lukihäiriö:

- Erityisen tärkeää on, että yhteispalaverissa selvitetään, onko oppilaalla jo *lukilausunto*. Mikäli opiskelijalla ei ole lukilausuntoa, hänelle korostetaan lausunnon merkitystä esimerkiksi yo-kirjoituksissa ja hän saa yhteystietoluettelon lähiseudun lukitestaajista. Tehdään selväksi, että vastuu lukilausunnon hankkimisesta jää kuitenkin opiskelijalle itselleen.

Aistivammat:

- Yhteispalaverissa selvitetään erityisesti opiskelijan aikaisemmin käyttämät *apuvälineet* / mahdollisuudet hankkia käyttöönsä apuvälineitä.
- *Kuulovammaisen kokelaan* hakemus vapautuksesta yo-tutkinnon *kuullunym-*

märtämiskokeista tehdään syyslukukauden aikana. Mahdollisesta vapautuksesta huolimatta kuulovammaista opiskelijaa rohkaistaan osallistumaan myös kuullunymmärtämisharjoituksiin.

Liikuntavammat ja muut vammat selä oppimisvaikeudet:

- Yhteispalaverissa selvitetään opiskelijan aikaisemmin käyttämät *apuvälineet ja kuljetuspalvelut, lääkitys, avustajan käyttö* sekä mahdollisuudet hankkia käyttöönsä apuvälineitä.
- Erityistä huomiota kiinnitetään *liikunnan kurssien järjestelyihin sekä koulun tilojen esteettömyyteen* (esimerkiksi siirtyminen ruokailuun sekä KU- ja MU-opetukseen, pääsy yläkerran luokkiin).

Maahanmuuttajat:

- Erityistä huomiota kiinnitetään aloittavan lukiolaisen *kielitaitoon* (suomen kieli, kotikieli, vieraat kielet ja toinen kotimainen kieli - ennen mahdollista vapautusta ruotsin kielen opiskelusta on selvittävä myöntääkö yo-tutkintolautakunta vapautuksen ruotsin kielen kokeesta), *mahdollisiin tiedollisiin ja taidollisiin aukkoihin* sekä *kulttuurisiin eroihin*.
- Selvitetään mahdollisuus järjestää opiskelijalle *kotikielen, S2-kielen sekä uskonnon opetusta*.
- Pyritään hyödyntämään opiskelijan *kulttuurista taustaa koulun toiminnassa*.

Sosiaaliset ongelmat ja mielenterveysongelmat:

- Kiinnitetään erityistä huomiota *opiskelijan työmäärään ja henkiseen jaksamiseen* (neljän vuoden suunnitelma?), *opiskelijan toiminnan seurantaan ja opettajakunnan tiedottamiseen*.

2. vuosikurssi

- Käynnistetään yo-kirjoitusten tukitoimien suunnittelu. Hyvissä ajoin ennen yo-kirjoituksiin ilmoittautumista opinto-ohjaaja selvittää erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan yo-kirjoitussuunnitelmat.
- "Tukiopettaja" esittelee opiskelijalle mahdollisuudet erityisjärjestelyihin yo-kirjoituksissa (sis. arvostelu) ja selvittää opiskelijan halukkuuden erityisjärjestelyihin. Korostetaan opiskelijan omien, tuen tarvetta ja tukitoimia koskevien mielipiteiden ja havaintojen tärkeyttä.
- Kokelaan ilmoitettua alustavasti valitsemansa yo-kirjoitusaineet käynnistetään erityisjärjestelyjen hakemusmenettely saman tien siten, että hakemus erityisjärjestelyistä voidaan jättää yo-tutkintolautakunnalle viimeistään, kun kokelas ilmoittautuu tutkintoon.

Erityistä:

Lukihäiriö:

- Opiskelija saa ohjeet siitä, mitä hänen pitää tehdä täyttääkseen erityisjärjestelyjen ehdot (*lukilausunto sekä lastenneurologin / neurologin / foniatriin lausunto*). Mikäli opiskelija ei vielä ole hankkinut lukilausuntoa, häntä muistutetaan asian tärkeydestä.

Aistivammat, liikuntavammat ja muut vammat sekä oppimisvaikeudet:

- *Erikoislääkärin lausunnon* hankkiminen
- *Kuulovammaisen opiskelijan* kohdalla otetaan huomioon kuulovammaisia kokelaita koskevien ohjeiden lisäksi myös *vieraskielisiä opiskelijoita koskevat ohjeet* (<http://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityis/vierask.html>).
- *Liikuntavammaisen opiskelijan* kohdalla erityishuomiota kiinnitetään kokelaan *mahdollisuuteen käydä WC:ssä* yo-kirjoitusten aikana.

Maahanmuuttajat:

- Täytetään tarvittaessa yo-lautakunnan edellyttämä *selvitys vieraskielisyydestä*.

Ylioppilaskirjoitukset

- Hyvissä ajoin ennen kokelaan ensimmäisiä yo-kirjoituksia harjoitellaan kokelaalle

myönnettyjä erityisjärjestelyjä (rehtori / aineenopettaja).

- Rehtori huolehtii, että kaikki yo-valvojat tietävät kokelaan erityisjärjestelyistä.
- Jokainen kokelaan yo-kokeita tarkastava aineenopettaja perehtyy yo-tutkintolautakunnan erityisjärjestelyjä koskeviin määräyksiin:
  - lukihäiriöiset kokelaat:
<http://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityis/lukukok.html>;
  - kuulovammaiset:
<http://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityis/kuulovamk.html>
  - sairaat ja vammaiset kokelaat sekä vaikeat elämäntilanteet ja mielenterveysongelmat:
<http://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityis/sairaat.html>
  - vieraskieliset kokelaat:
<http://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityis/vierask.html>

- **Erityistä:**

Vaikeat elämäntilanteet ja mielenterveysongelmat:

Rehtori / erityisopettaja / koulupsykologi / kouluterveydenhoitaja (ym.) laatii tarvittaessa vaikeaa elämäntilannetta selvittävän puoltolauseen.

Seuranta:

Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opintomenestystä säännöllisesti, vähintään jokaisen jakson päätyttyä. Mikäli ongelmia ilmenee, pidetään opintojensuunnittelu-palaveri, jossa kartoitetaan opiskelijan opiskelun ongelmat, mahdollisuudet muuhun erityiseen tukeen sekä edellytykset jatkaa lukio-opintojaan. Myös opettajainkokouksissa voidaan tarpeen vaatiessa käsitellä erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintomenestystä.